

Arkeologisk undersökning

av SVS nr 728 boplatz & 729 stensamling,
Skellefteå sn & kn. Västerbottens län.

Västerbottens museum/ Uppdragsverksamheten
Berit Andersson 2007

Innehåll

Inledning	2
Sammanfattning	2
Syfte	3
Undersökningsområdet	3
Anläggningsbeskrivning	3
Metod	4
Resultat	4
Administrativa uppgifter	4
Kart- och ritningsbilaga	5

Arkeologisk undersökning av SVS nr 728, boplats & SVS nr 729, stensamling, Slindheden, Skellefteå sn & kn, Västerbottens län.

Inledning

Inom projektet Skog & Historia har mindre arkeologiska undersökningar genomförts. Undersökningarna har främst gällt lämningar som vi haft dålig kunskap om och där även lämningarnas status varit svårbedömd. Under åren 2002 – 2005 har en mängd lämningar registrerats längs Skellefteälvens norra sida, främst på Medleheten och Slindheden. Många av dessa lämningar utgörs av stenåldersboplatser som påträffats i markskador eller sondats fram i den för övrigt stenfria marken. Under år 2005 hade två områden med väldigt rödfärgad sand registrerats på Slindheden och funderingar om eventuella rödockragravar i området fanns. Under sommaren 2006 påträffades en hällmålning med fiskmotiv vid Finnforsfallet där motivvalet pekade på östliga kontakter. På klippan ovanför hällmålningen registrerades en stensättning (Svs 1636, Skellefteå sn).

Den ursprungliga tanken och ansökan avsåg att undersöka ett område med rödfärgad sand (Svs nr 728, Skellefteå sn.) som antogs vara en boplats eller möjligen en rödockragrav, samt den stensättning (Svs 1636, Skellefteå sn.) som registrerats ovanför hällmålningen med fiskmotiv. Tyvärr lyckades vi inte erhålla markägartillstånd för att undersöka stensättningen eftersom undersökningen genomfördes under älgjaksveckan och det skulle bedrivas jakt i området där stensättningen låg. Valet föll därför på en annan lämning som låg i närheten av det rödockrafärgade området. Lämningen består av en stenpackning (Svs nr 729, Skellefteå sn.) som nötts fram i en brukningsväg. Stensamling är 2meter i diam och 0,05m hög, bestående av en koncentration av flata stenar.

Vid undersökningarna deltog Skog & Historia-inventerare från fyra grupper i Skellefteå kommun.

Sammanfattning

Vid ankomsten till undersökningsområdet, som tidigare hade avverkats, hade markberedning nyligen genomförts. Man såg då att det var ett stort område vid Svs 729 som bestod av rödfärgad sand. Det var därför troligt att den rödfärgning som registrerats hade naturligt ursprung. Ett 4 m² stort område vid Svs nr 728 avtorvades ändå och grävdes ner till 20 cm djup. Inga tecken på förhistorisk aktivitet framkom vid undersökningen.

I markberedningsfårorna syns det rödfärgade området tydligt.

Den stensamling som utgör Svs 729 hade inte berörts av markberedningen eftersom den ligger i en befintlig brukningsväg. I stenpackningens östra del undersöktes 3 m² ner till 10 cm djup. Inga fynd eller kol lämpligt för kolprov påträffades. Eftersom stenpackningens översta lager nöts bort fanns ingen eventuell blekjord kvar. I profilen kunde möjligen ett tunt lager blekjord skönjas under stenpackningen, men det säger inte så mycket om datering eller funktion. Undersökningen kunde inte tillföra någon kunskap om stensamlingens ålder eller användningsområde. I närheten finns en äldre sandtäkt och det är möjligt att stensamlingen har tillkommit i samband med aktiviteter där.

Stenpackningen (Svs nr 729) efter borttagning av gräset.

Syfte

Syftet med undersökningen var att undersöka om det rödfärgade området var en förhistorisk boplats eller möjligen en rödockragrav. Syftet med undersökningen av stensamlingen var att avgöra huruvida det var en fornlämning eller ej.

Undersökningsområdet

Området med de undersökta lämningar ligger norr om Skellefteälven på Slindheden mitt emot den cementindustri som ligger där. Marken består av sandiga strandvallar och genom området löper ett antal mindre brukningsvägar. I närområdet finns två boplatser registrerade vid Fornminnesinventeringen och en boplats har även registrerats vid Skog & Historia-inventering.

Anläggningsbeskrivning

Svs nr 728, Skellefteå sn. Boplats, 2m i diam. Inom angivet område påträffades ett ca 0,2m tjockt lager rödockra i en mindre grop mellan två strandvallar.

Svs nr 729, Skellefteå sn. Stensamling 2meter i diam och 0,05m hög, bestående av en koncentration av 0,1-0,4 m stora flata stenar.

Metod

Koordinatpunkter inmättes i rikets nät med GPS. En schaktplan för vardera lämning i skala 1:20 upprättades. Därefter avtorvades ett ca 4m² stort område i den förmodade boplatsen/graven (Svs nr 728, Skellefteå sn) samt ett 3 m² (N-S) stort område i stensamlingens östra del. Det avtorvade området grävdes i rutor om 1 m² och i 3 - 5 cm skikt. Allt bortgrävt material sållades genom 4 mm sållduk. Anläggningen grävdes ner 3 - 5 cm och en planritning i skala 1:20 upprättades före undersökning, samt för varje lager. Efter slutförd undersökning återställdes anläggningarna.

Resultat

Undersökningen av den förmodade boplatsen/graven (Svs nr 728, Skellefteå sn) visade inga spår efter förhistorisk aktivitet. Den röda färgen i marken är naturlig, vilket syns tydligt i de markberedningsfårar som nyligen tillkommit. Det rödfärgade området återfinns mellan två strandvallar som bildar en utdragen hästskoform och det är möjligt att det samlats vatten i svackan när området låg vid den dåtida kusten. Vid undersökningen kunde en rotvälta konstateras i den norra delen, medan det i den västra delen var väldigt rödfärgat direkt efter avtorvningen. Rotvältnen har sannolikt lyft bort den översta, mindre rödfärgade sanden, vilket medfört att det rödfärgade området var väldigt ytligt.

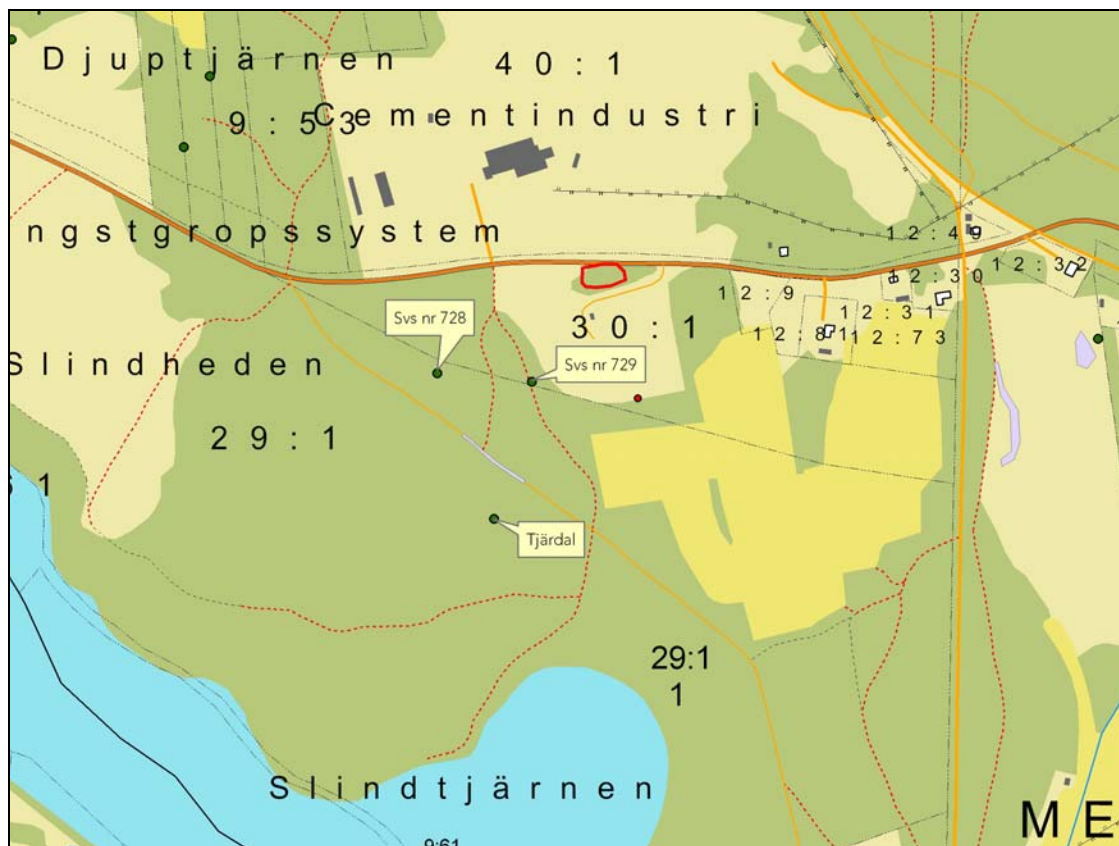
Undersökningen av stensamlingen (Svs 729, Skellefteå sn) visade inte heller några spår i form av fynd eller lämpligt kol för datering. I omgivningen finns enbart sand naturligt så stensamlingen har gjorts av människor, frågan är bara när detta skedde. Det är möjligt att stensamlingen tillkommit i samband med arbetet i den äldre sandtäkt som ligger omedelbart nordöst om stensamlingen.

År 2005 registrerades en boplats (Svs nr 727, Skellefteå sn) i en av de brukningsvägar som löper genom området. Den markberedning som genomförts under sommaren 2006 visade att denna boplats var betydligt större än vad som tidigare registrerats. I markberedningsfårorna låg stärvstenskoncentrationer samt områden med kvartsavslag.

Administrativa uppgifter

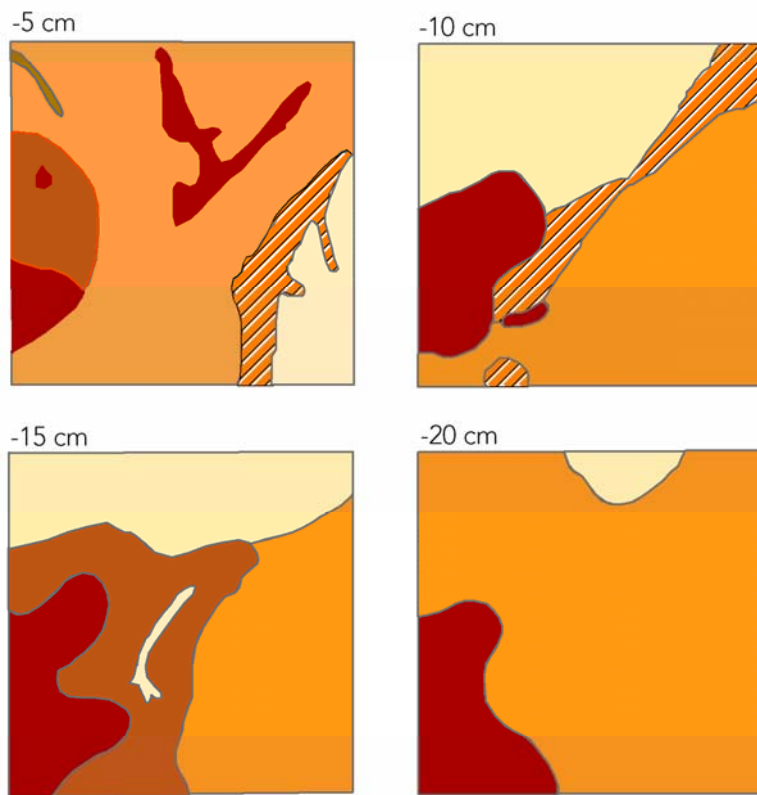
Kartblad	22K 8g
Fastighet	Medle 8:5
Vbm dnr	420/06, 421/06
Lst dnr	43I-11370-2006
Undersökningsperiod	2006-09-05 - 09-06
Undersökningsledare	Berit Andersson, Nina Granholm & Erik Sandén
Deltagare	Svs nr 728: Kent Roslund, Henry Granlund, Rolf Falknerth, Solveig Holmqvist, Leif Wikström, Roland Hjortborg. Svs 729: Lena Andersson, Pär Andersson, Anders Johansson, Björn Franklin, Thomas Lindqvist, Roger Lundkvist.

Kart- och ritningsbilaga

Karta över undersökningsområdet. De gröna prickarna är Skog & Historia registreringar och de ljusblå markeringarna är boplatser registrerade inom Skog & Historia. De röda markeringarna är boplatser som tidigare registrerats vid Fornminnesinventeringen.

Schaktplan upprättad vid undersökning av
SVS nr 728, boplats, Skellefteå kn.

7190210
1731709

0 1m

- 5 cm

- 10 cm

-15 cm

- 20 cm

Undersökningsområdet fotograferat från S.

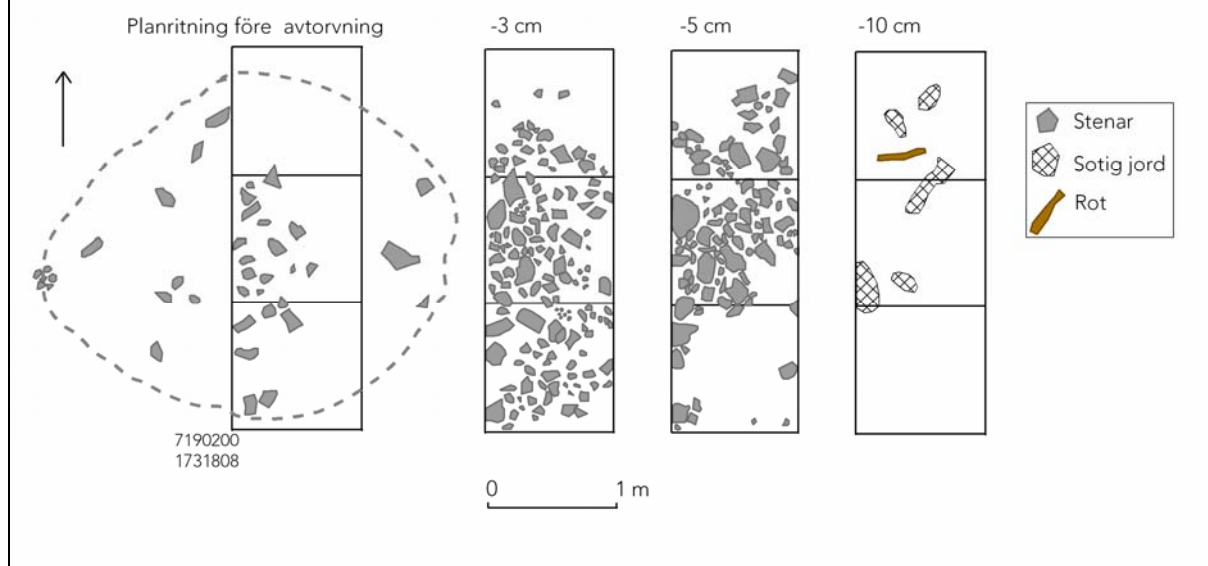

Foto av profil i undersökningsområdets sydvästra kant med början i söder.

Svs nr 728, Skellefteå sn efter återställning

Undersökning av SVS nr 729, stensamling, Skellefteå kn.

- 3 cm

- 5 cm

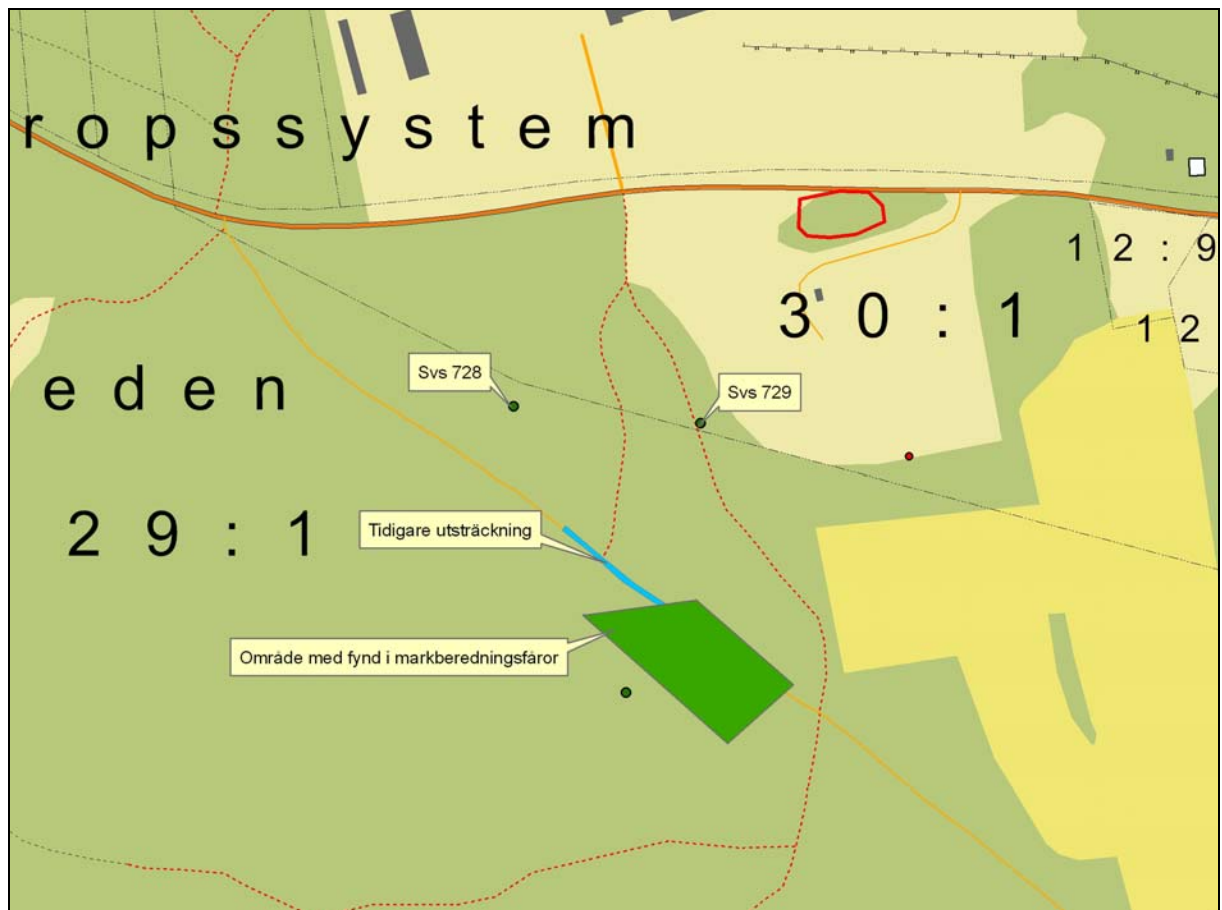
Foto av undersökningsområdet vid lager 1 (-3 cm) och lager 2 (-5 cm) från söder.

Foton av profil i stenpackningens västra kant med början i söder.

Svs 729, Skellefteå sn efter återställning.

Karta över den utökade boplatsen (Svs nr 727, Skellefteå sn) söder om de undersökta lämningarna Svs 728 & 729. Den blå färgen markerar utsträckningen av boplatsen som registrerades i brukningsvägen och den gröna färgen visar inom vilket område som fynd av skärvsten och kvartsavslag gjordes i markberedningsfårorna.

Kvartsavslag i markberedningsfåra.

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM

Box 3183, 903 04 Umeå
Telefon 090-17 18 00. Telefax 090-77 90 00.
info@vasterbottensmuseum.se
www.vasterbottensmuseum.se